

Wyrok z dnia 8 maja 1998 r.

III RN 23/98

Rażące naruszenie prawa, stanowiące przesłankę prawną warunkującą uwzględnienie rewizji nadzwyczajnej, nie obejmuje wszystkich sytuacji, w których może być sformułowany zarzut szeroko rozumianego "naruszenia prawa", ale wyłącznie te spośród nich, w których skutki naruszenia prawa godzą bezpośrednio w zasadę praworządności (art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski. Andrzej Wasilewski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 8 maja 1998 r. sprawy ze skargi Jerzego K. na decyzję Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa w Warszawie z dnia 19 sierpnia 1996 r. [...] w przedmiocie odmowy przyznania rekompensaty pieniężnej, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 sierpnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e

Wojewoda R. decyzją z dnia 8 grudnia 1994 r. [...] odmówił przyznania Jerzemu K. rekompensaty pieniężnej na uzupełnienie wydatków mieszkaniowych poniesionych na zakup mieszkania. Następnie decyzja ta utrzymana została w mocy decyzją Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 19 sierpnia 1996 r. [...], w uzasadnieniu której podniesiono, że w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 4 października 1991 r. o zmianie niektórych warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego w latach 1991-1995 oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 103, poz. 446), tzn. w dniu 29 listopada 1991 r. Jerzy K. zamieszkiwał wraz

z żoną i córką w S. [...] w lokalu nr 4 o powierzchni 26,32m², nabytym aktem notarialnym [...] z dnia 22 czerwca 1989 r., w którym na jedną osobę przypadało ponad 5 m² powierzchni mieszkalnej, tymczasem uprawnionymi do otrzymania rekompensaty pieniężnej na uzupełnienie wydatków mieszkaniowych poniesionych na zakup mieszkania są osoby nie posiadające samodzielnego mieszkania lub osoby zamieszkujące w lokalach mieszkalnych, w których na osobę przypada mniej aniżeli 5 m² powierzchni mieszkalnej (art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 1991 r. o zmianie niektórych warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego w latach 1991-1995 oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 103, poz. 446)) i to w dniu wejścia w życie tej ustawy.

W wyniku skargi od powyższej decyzji, wniesionej przez Jerzego K., Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 6 sierpnia 1997 r. [...], działając na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), uchylił zaskarżoną decyzję Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz poprzedzającą ją decyzję Wojewody R. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Naczelny Sąd Administracyjny podniósł w szczególności, że określona w art. 7 ust. 1 ustawy z 1991 r. przesłanka prawna dotycząca normy powierzchni mieszkalnej na jedną osobę (poniżej 5 m²) powinna być spełniona na dzień udokumentowania wydatków na cele, o których mowa w art. 7 ust. 2 tej ustawy i równocześnie nie później aniżeli do końca 1995 r. Za taką wykładnią art. 7 ust. 1 ustawy z 1991 r. przemawiają, zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, nie tylko przepisy art. 7 ust. 3 i ust. 4 tej ustawy, ale i zasadniczy jej cel określony w art. 1, zgodnie z którym przepisy ustawy: „stosuje się do podmiotów uczestniczących w realizacji budownictwa mieszkaniowego we wszystkich formach” i to w zakresie przewidzianych w tej ustawie „warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego w latach 1991-1995”. W konsekwencji Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że stosownie do postanowienia art. 7 ust. 1 ustawy z 1991 r. osoby, które w chwili jej wejścia w życie były kandydatami do spółdzielni mieszkaniowych: „winny spełniać wymóg zamieszkiwania w lokalu, w którym na osobę przypada mniej aniżeli 5 m² powierzchni mieszkalnej w chwili złożenia wniosku o przyznanie rekompensaty i nie później niż do końca 1995 r.”.

Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 10 marca 1998 r. [...] złożył rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego, któremu zarzucił rażące naruszenie art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy o Naczelnym Sądzie Adminis-

tracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) i art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 1991 r., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono, iż art. 7 ust. 1 ustawy nie pozostawia żadnej wątpliwości co do tego, że określone w nim warunki osoba ubiegająca się o rekompensatę powinna spełniać już w dacie wejścia w życie ustawy, bowiem w tekście tego przepisu użyto czasu przeszłego jedynie w odniesieniu do posiadania wymaganego wkładu mieszkaniowego, ściśle określając termin spełnienia tego wymogu. Na tej podstawie rewizja nadzwyczajna wywodzi, że warunek dotyczący nieposiadania samodzielnego mieszkania lub zamieszkiwania w lokalu, w którym na osobę przypada mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej w dacie wejścia w życie powołanej ustawy, nie został spełniony w rozstrzyganej sprawie. A ponadto w rewizji nadzwyczajnej zwrócono uwagę i na to, że w danym wypadku Jerzy K. ubiegał się o przyznanie rekompensaty pieniężnej w związku z nabyciem aktem notarialnym z dnia 6 maja 1994 r. [...] już kolejnego lokalu mieszkalnego w tym samym domu. Jerzy K. wniósł natomiast o oddalenie rewizji nadzwyczajnej, która w jego przekonaniu oparta została na nieprawidłowej interpretacji art. 7 ust. 1 ustawy z 1991 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 4 października 1991 r. o zmianie niektórych warunków przygotowania inwestycji budownictwa mieszkaniowego w latach 1991-1995 oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 103, poz. 446 ze zm.), która weszła w życie z dniem 29 listopada 1991 r. i obowiązywała do dnia 31 grudnia 1995 r. (co jednak z mocy wyraźnego wyłączenia ustawowego nie dotyczyło art. 7 oraz art. 15-18 ustawy - por. art. 19 tej ustawy), stanowił, że: „Kandydaci do spółdzielni mieszkaniowych objęci listami prowadzonymi przez wojewodów lub zarejestrowani w spółdzielniach mieszkaniowych, którzy do końca 1990 r. zgromadzili wymagane wkłady mieszkaniowe, są pełnoletni i nie posiadają samodzielnych mieszkań bądź mieszkają w lokalach, w których na osobę przypada mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej, mogą otrzymać rekompensatę pieniężną w wysokości 10% średniej w danym województwie ceny mieszkania w spółdzielczym wielorodzinnym budownictwie mieszkaniowym o powierzchni 50 m², obliczonej przez wojewodę według stanu na dzień wypłaty rekompensaty”. W praktyce stosowania powyższego przepisu po-

jawily się wątpliwości interpretacyjne dotyczące między innymi tego, czy kandydat do spółdzielni mieszkaniowej objęty listą prowadzoną przez wojewodę lub zarejestrowany w spółdzielni mieszkaniowej, który do końca 1990 r. zgromadził wymagany wkład mieszkaniowy, powinien spełnić dwa pozostałe wymogi prawne określone tym przepisem, a to osiągnięcie wieku pełnoletniego oraz brak posiadania samodzielnego mieszkania lub też zamieszkiwanie w lokalu mieszkalnym, w którym na osobę przypada mniej aniżeli 5 m², już w dacie wejścia w życie powołanej ustawy (tj. w dniu 29 listopada 1991 r.), czy też w dacie dokonania przez kandydata wydatków, o których mowa w art. 7 ust. 2 tej ustawy, uzasadniających ubieganie się o rekompensatę lub nawet w dacie złożenia wniosku o przyznanie takiej rekompensaty. Wprawdzie kontrowersja ta nie zawsze była rozstrzygana jednolicie w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, jednakże w wyroku z dnia 11 stycznia 1996 r. (III ARN 58/95) Sąd Najwyższy wyraził pogląd prawny, że spełnienie powyższych warunków przez kandydata ubiegającego się o rekompensatę, o której mowa w art. 7 powołanej ustawy, należy oceniać według stanu z dnia dokonania przez niego wydatków. Taką samą interpretację przepisu art. 7 ust. 1 powołanej ustawy przyjął także Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w zaskarżonym rewizją nadzwyczajną wyroku. Jeżeli więc w rewizji nadzwyczajnej prezentowany jest odmienny pogląd prawny dotyczący interpretacji art. 7 ust. 1 powołanej ustawy, wedle którego kandydat ubiegający się o rekompensatę powinien spełniać wszystkie warunki, o których mowa w tym przepisie, już w dniu wejścia w życie tej ustawy, to jednak w żadnym razie nie przesądza to jeszcze, że przyjęta w zaskarżonym wyroku interpretacja prawa „rażąco narusza prawo” w rozumieniu art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.). Należy bowiem mieć na uwadze, że w wypadku rewizji nadzwyczajnej, która jako nadzwyczajny środek prawny służyć ma badaniu legalności podejmowanych orzeczeń, pojęcie „rażącego naruszenia prawa” nie obejmuje wszystkich sytuacji, w których może być sformułowany zarzut szeroko rozumianego „naruszenia prawa”, w tym także w wyniku jego niewłaściwej interpretacji lub nieodpowiedniego zastosowania, ale wyłącznie takie sytuacje, w których skutki określonego naruszenia prawa godzą bezpośrednio w zasadę praworządności. Tymczasem w rewizji nadzwyczajnej nie wykazano, aby zaskarżony wyrok powodował tego typu niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawnym konsekwencje.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 236 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189) w związku z art. 393¹² KPC orzekł, jak w sentencji.

N o t k a

Powołany w uzasadnieniu **wyrok z dnia 11 stycznia 1996 r., III ARN 58/95**, został opublikowany w **OSNAPIUS 1996 r. nr 15, poz. 207**.

=====